

Utviklingsplan for Finnmark

Regional planstrategi for Finnmark 2024-2028

Vedtatt: 19.03.2025

*Fylkestinget har 19. mars 2025, vedtatt Utviklingsplan for Finnmark –
Regional planstrategi for Finnmark 2024-2028.*

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda
Finmarkun fylkinkomuuni

Innhold

Innledning	4
Utviklingsplan for Finnmark: Hva er det?	4
Regional samfunnsutvikling	4
Plansystemet: Hvordan fungerer det?.....	5
Regional planstrategi	5
Regionale plantyper	6
Kunnskapsgrunnlaget: Hvor er vi?	7
Befolkning	7
Utviklingstrekk – Befolkning:.....	7
Beredskap	7
Utviklingstrekk - Beredskap:.....	8
Miljømessig bærekraft	8
Utviklingstrekk – Miljømessig bærekraft:	9
Sosial bærekraft.....	9
Utviklingstrekk – Sosial bærekraft:	9
Økonomisk bærekraft.....	10
Utviklingstrekk – Økonomisk bærekraft:	10
Digitale lenker	10
Folkehelseoversikten	11
Oversikt over folkehelsa og påvirkningsfaktorer	11
Føringer	12
Nasjonale forventninger	12
Digitale lenker	12
Konsultasjoner med samiske interesser.....	12
Satsingsområder: Hvor skal vi?	12
Arealutvikling	13
Bærekraftsmål	13
Langsiktig utviklingsmål:	13
Energiforsyning	15
Bærekraftsmål	15
Langsiktig utviklingsmål:	15
Utdanning og Forskning og utvikling (FoU).....	16
Bærekraftsmål	16
Langsiktig utviklingsmål:	16

Folk.....	17
Bærekraftsmål	17
Langsiktig utviklingsmål:	17
Videreutvikle sivilt og militært samarbeid	19
Bærekraftsmål	19
Langsiktig utviklingsmål:	19
Planbehov: Hvordan skal vi komme dit?	20
Regionale planer.....	21
Nye regionale planer	21
1. Regional plan for arealutvikling i Finnmark.....	21
2. Regional plan for energiforsyning i Finnmark	22
3. Regional plan for næring og kompetanse i Finnmark	24
4. Regional plan for robusthet og motstandskraft i Finnmark.....	27
Digitale lenker	28
Regionale planer som videreføres	28
1. Regional vannforvaltningsplan for Finnmark vannregion	28
2. Regional vannforvaltningsplan for norsk-finsk vannregion	29
3. Regional transportplan for Finnmark	29
4. Regional plan for kulturminner og kulturmiljø i Finnmark.....	30
5. Regional plan for klimaomstilling i Finnmark.....	30
6. Regional bibliotekplan for Finnmark.....	31
Regionale planer som fases ut	31
1. Regional vindkraftplan for Finnmark.....	31
2. Regional plan for kompetanse i Finnmark	31
Regionale planer som utgår	32
Interkommunale planer	32
1. Kystsoneplan Varanger.....	32
2. Kystplan Finnmark	33
Fylkeskommunale plandokument	33
Planoversikt	34
Regionale planer.....	34
Interkommunale planer	35

Innledning

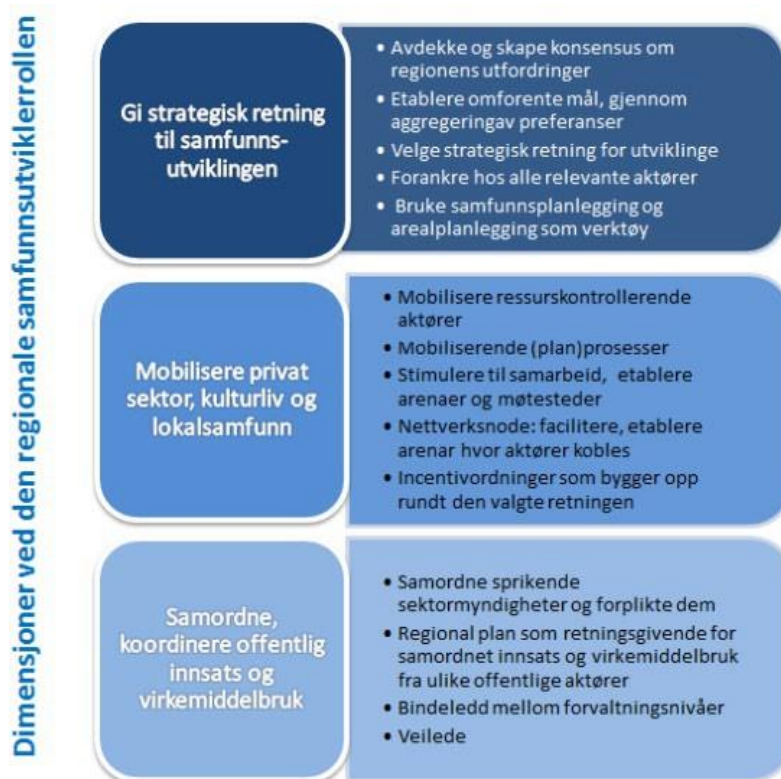
Utviklingsplan for Finnmark: Hva er det?

Utviklingsplan for Finnmark er Finnmark fylkes regionale planstrategi for perioden 2024-2028. Den er utarbeidet i henhold til plan- og bygningslovens krav til prosess og innhold, jf. §§ 7-1 – 7-2, og med utgangspunkt i nasjonale mål og rammer.

Regional samfunnsutvikling

Regional planlegging er et verktøy for samfunnsutvikling. I rollen som planmyndighet og samfunnsutvikler bidrar fylkeskommunen til helhetlig samfunnsutvikling på tvers av sektorer, forvaltningsnivå og kommunegrenser ved å:

- Gi strategisk retning til samfunnsutvikling
- Mobilisere privatsektor, kulturliv og lokalsamfunn
- Koordinere offentlig innsats og virkemiddelbruk

Figur 1: Dimensjoner ved den regionale samfunnsutviklerrollen. Kilde: [NIBR Rapport 2015:17](#)

Plansystemet: Hvordan fungerer det?

Regional planstrategi er selve bærebjelken i plansystemet på regionalt nivå. Det er i planstrategien det tas stilling til hvilke planer som skal utarbeides i inneværende fylkestingsperiode.

Det regionale plansystemet bygger på både internasjonale forpliktelser, nasjonale føringer og regional politikk.

Regional planstrategi

I henhold til Plan- og bygningsloven §§ 7-1 og 7-2 skal regional planmyndighet (Fylkestinget) minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en regional planstrategi i samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet.

Planstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter, ta stilling til langsiktige utviklingsmål og hvilke problemstillinger som skal tas opp gjennom videre regional planlegging i kommende fylkestingsperiode.

Den regionale planstrategien skal inneholde en oversikt over hvordan de prioriterte planoppgavene skal følges opp og opplegget for medvirkning i planarbeidet.

Forslag til regional planstrategi sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Fristen for å komme med en uttalelse skal være minst seks uker. Planstrategien vedtas av regional planmyndighet som er fylkestinget.

Statlige og regionale organer og kommunene skal legge den regionale planstrategien til grunn for det videre planarbeidet i regionen.

Regional planstrategi er det overordnede rammeverket for planarbeid og det eneste lovpålagte planverktøyet på regionalt nivå. Planstrategien er et styringsverktøy for samfunnsutvikling og politiske prioriteringer og skal utarbeides i henhold til plan- og bygningslovens krav til innhold og prosess.

I Finnmark er planstrategiarbeidet delt i to faser:

- 1) Utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag til regional planstrategi med redegjørelse for sentrale utviklingstrekk og status for de viktigste utfordringene i fylket.
- 2) Utarbeidelse av regional planstrategi med fastsettelse av satsingsområder, langsiktige utviklingsmål og hvilke regionale planer som skal utarbeides planperioden.

Det regionale plansystemet i Finnmark legger til grunn at planlegging skal utføres med utgangspunkt i et oppdatert kunnskapsgrunnlag som også ivaretar erfaringer fra tidligere planprosesser. Dette skal bidra til å gjøre framtidige planprosesser enda bedre, med større grad av mål- og resultatoppnåelse. Evaluering av erfaringene er et viktig grunnlag i arbeidet med ny planstrategi.

Regionale plantyper

Plan- og bygningsloven beskriver to typer planer på regionalt nivå; Regional plan og planbestemmelser i kapittel 8 og interkommunale planer som utarbeides i samarbeid mellom to eller flere kommuner i kapittel 9.

Regionale planer

Det regionale plansystemet i Finnmark består i hovedsak av to ulike plantyper for overordnet regional samfunnsutvikling; regionale planer som enten er bare tematiske eller i tillegg også arealrettede. En regional plan kan i tillegg avgrenses til å gjelde for enten hele eller deler av fylke, og skal ha et langsiktig perspektiv på minst tolv år. I tillegg kommer interkommunale planer.

Regionale planer skal følge plan- og bygningslovens bestemmelser til prosess og innhold i planarbeidet. Regionale planer utarbeides for å møte problemsstillinger og samfunnsflokke der fylkeskommunen alene ikke har det nødvendige virkemiddelapparatet, men er avhengig av samordning og forpliktende samarbeid med kommuner, statlige myndigheter, Sametinget, ulike organisasjoner og institusjoner for å ivareta nasjonale og regionale hensyn og interesser. Denne typen planer er særlig egnet når problemstillingene krever felles innsats, prioriteringer og samordning av forskjellige og motstridende interesser blant flere aktører, på tvers av forvaltningsnivå, sektorer og kommunegrenser.

Regionale planer er derfor et egnet verktøy for å løse komplekse samfunnsutfordringer, såkalte samfunnsflokke.

I tilfeller hvor det er behov for å løse å løse problemstillinger knyttet til vern, bruk og utvikling av arealer for å kunne oppnå ønsket samfunnsutvikling, kan arealrettede regionale planer være en løsning. Til denne typen regionale planer kan det også vedtas retningslinjer for arealbruk, eventuelt også med en regional planbestemmelse som skal sikre at det ikke foretas arealbruksendringer som er i strid med planens retningslinjer.

Regionale planer skal ha et handlingsprogram som gir en vurdering av hvilken oppfølging planen krever og som inkluderer nødvendige samarbeidsavtaler for gjennomføring av tiltak. Handlingsprogrammet skal vedtas av fylkestinget samtidig med den regionale planen og behovet for rullering skal deretter vurderes årlig. Det er viktig at regional handling er samordnet og at det er god sammenheng mellom tiltakene i handlingsprogrammene. Ambisjonene må stå i forhold til tilgjengelige ressurser til planlegging og de må være realistiske med tanke på muligheter for gjennomføring.

Interkommunalt plansamarbeid

Interkommunalt plansamarbeid følger av plan- og bygningsloven § 9-1. Den slår fast at to eller flere kommuner bør samarbeide om planlegging etter denne lov når det er hensiktsmessig å samordne planleggingen over kommunegrenser. Samarbeidet kan omfatte alle kommunale plantyper. Interkommunalt plansamarbeid kan igangsettes som gjennomføring av regional planstrategi. Regional planmyndighet eller statlige myndigheter kan anmode kommunene om å innlede et slikt samarbeid når det anses nødvendig for å

ivareta hensyn og løse oppgaver som går ut over den enkelte kommune. Hvert kommunestyre treffer endelig planvedtak for sitt område.

Kunnskapsgrunnlaget: Hvor er vi?

Utviklingsplan for Finnmark skal bygge på et bredt kunnskapsgrunnlag som viser fakta, status, viktige utviklingstrekk og utfordringer som Finnmarkssamfunnet står overfor.

Kunnskapsgrunnlaget til Utviklingsplan for Finnmark 2024-2028 er faktabasert og peker på de viktigste utviklingstrekkene og utfordringene i Finnmark. Kunnskapsgrunnlaget skal danne grunnlag for valg av satsingsområder, langsiktige utviklingsmål og konkrete planer og strategier som så forankres i utviklingsplanen. Kunnskapsgrunnlaget skal bidra til at politiske beslutninger fattes på et solid grunnlag.

Kunnskapsgrunnlaget er strukturert etter følgende tema:

- Befolkning
- Beredskap
- Bærekraft: miljømessig, sosial og økonomisk

Befolkning

Befolkningsutvikling viser endringen i en befolkning over tid og påvirkes av antall fødsler, dødsfall, innvandring og utvandring.

Utviklingstrekk – Befolkning:

- Befolkningen i Finnmark kjennetegnes av stadig færre innbyggere, samtidig som andelen yngre i forhold eldre stadig blir mindre.
- Finnmark har de siste ti årene hatt et fødselsoverskudd tilsvarende 0,7 prosent og netto utflytting på 0,9 prosent. Det totale folketallet er høyere i dag enn ved tusenårsskiftet med utviklingen er svak sammenliknet med den nasjonale utviklingen.
- Flyktningstrømmer bidrar positivt til befolkningsutviklingen, men de som kommer flytter ofte raskt ut av fylket igjen.
- Framskrivninger tyder på at Finnmark vil være avhengig av fortsatt innvandring eller tilflytting for å opprettholde folketallet i framtiden.
- Framskrivninger viser at forsørgerbyrden fremover vil bli større for den arbeidende delen av befolkningen og befolkningsendringene medfører reduserte kommunale inntekter.

Beredskap

Beredskap, samfunnssikkerhet og totalforsvar berører hele samfunnet på tvers av alle sektorer. Det omfatter forebygging og hverdagens grunnberedskap, håndtering av situasjoner, opprettholdelse av tjenester og funksjoner i hele krisespekteret samt evnen til å forsvare landet i konflikt eller krig. Situasjoner og hendelser kan være utløst av naturen, være

utslag av tekniske eller menneskelige feil, eller av bevisste handlinger fra kriminelle eller statlige aktører.

Den forverrede sikkerhetspolitiske situasjonen som følge av Russlands krig i Ukraina og statlige aktørers bruk av sammensatte virkemidler, forsterker behovene for å jobbe aktivt og bredt med beredskap, samfunnssikkerhet og totalforsvar i Finnmark i årene framover.

Utviklingstrekk - Beredskap:

- Klimaendringer kan føre til et økt behov for tilpasning og beredskap for værrelaterte utfordringer.
- De demografiske endringene utfordrer stabil bosetting og befolkningsgrunnlag, som er viktig for å hevde suverenitet.
- Teknologisk utvikling gir nye muligheter, men byr også på ny sårbarhet og sikkerhetsutfordringer.
- Finnmark ligger i enden av de nasjonale forsyningslinjene, som gjør transport og forsyningssikkerhet i fylket viktig, men sårbar.
- Helse- og akuttberedskapen i Nord-Norge har andre og mer krevende utfordringer enn ellers i landet, noe som har sammenheng med spredt befolkning, dårlige værforhold, lange avstander, sårbart veinett, samt et særlig behov for flytransport for å frakte pasienter, personell og medisiner.
- Dagens regelverk for offentlige anskaffelser kan i enkelte sammenhenger være en utfordring for tverrsektorielt samvirke i beredskap.

Miljømessig bærekraft

Miljødimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å ta vare på naturen og klimaet som en fornybar ressurs. Det må opprettholdes en balanse mellom bruk av naturressurser og bevaring av miljøet på lang sikt. Dagens behov må imøtekommes uten å kompromittere mulighetene for fremtidige generasjoner å oppfylle sine behov. Dette innebærer å minimere negativ påvirkning på økosystemer, bevare biologisk mangfold, redusere forurensning og bruke ressurser effektivt og forsvarlig.

Menneskers livsgrunnlag er helt avhengig av naturen. Måten vi bruker naturen på i dag, har store konsekvenser for natur og mennesker frem i tid. Klimaendringer kan føre til endringer i økosystemer. Dette kan bety at tilpasningstiltak må gjøres for å ivareta arts mangfold og bærekraftig forvaltning av naturressurser.

Å legge til rette for en miljømessig bærekraftig utvikling kan gjøres gjennom reduksjon av klimagassutslipp og forurensning, sikre bevaring av biologisk mangfold og hindre tap av naturmangfold. I tillegg til dette kan vi å gjøre tilpasninger og endringer slik at vi som samfunn er i stand til å håndtere endringene som er på vei.

Utviklingstrekk – Miljømessig bærekraft:

- Klimaendringer: Klimaendringer kan føre til økt risiko for værrelaterte utfordringer, noe som krever smart planlegging og styrket beredskap. Et oppdatert planverk kan gi smartere, sikrere og mer kostnadseffektiv planlegging.
- Klimagassutslipp: Finnmark må, som resten av landet, bidra til de nasjonale og internasjonale målene for klimagassutslipp. I Finnmark er målet å arbeide for å redusere og tilpasse oss klimaendringer, og samtidig ivareta samfunnets behov for økonomisk vekst, befolkningsutvikling og stabil energiforsyning.
- Arealendringer: Klimaendringer vil bidra til endret arealbruk og arealbruksbehov. Dette kan føre til flere arealbrukskonflikter. Krav og behov for ny og grønnere energiutvinning må avveies mot naturmangfold, rovvilt, beitedyr og mennesker.
- Naturmangfold: Naturmangfoldet endres som følge av klimaendringer. Flere arter immigrer nordover. Det medfører nye sykdommer og endret flora og fauna, noe som vil påvirke fylket vårt.

Sosial bærekraft

Sosialt bærekraftige samfunn handler om samfunn som er preget av tillit, trygghet, tilhørighet og tilgang til goder som arbeid, økonomisk vekst, god utdanning og gode nærmiljø. Det handler også om å leve uten diskriminering av noe slag, samt å sikre god helse og livskvalitet. Det omhandler bærekraftig byer og lokalsamfunn med velfungerende institusjoner. Mennesker som bor i lokalmiljøet, skal kunne påvirke forhold i nærmiljøet og ellers i kommunen. Deltakelse og samarbeid, sosiale rettigheter og like livsmuligheter for alle - står også sentralt i et sosialt bærekraftig perspektiv.

Sosial bærekraft er tett knyttet opp mot flere av FNs bærekraftsmål. Spesielt viktig er det å utrydde fattigdom, sikre god helse og livskvalitet, god utdanning, likestilling mellom kjønnene, redusere ulikheter, bærekraftige byer og lokalsamfunn og fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner.

Utviklingstrekk – Sosial bærekraft:

- For distriktskommuner med en negativ befolkningsutvikling, er det en utfordring å opprettholde tjenestetilbudet.
- Innvandrere demper befolkningsnedgangen, møter lokalt arbeidskraftsbehov og bidrar til å opprettholde lokalt tjenestetilbud, men har -som andre minoriteter, større sannsynlighet for reduserte levekårsforhold.
- Flere elever opplever mobbing og spesielt den digitale mobbingen viser en økning.
- Siden 2006 har andelen kandidater som har fullført og bestått videregående skole økt med 19 prosentpoeng, til 71,2 prosent og andelen voksne i videregående opplæring er økende.
- Både unge og voksne i Finnmark opplever generelt å være fornøyd med livet sitt.

- Finnmark har lavere forventet levealder enn resten av landet og dette gjelder spesielt for menn og de med lavere utdanning.
- Det er ulik valgdeltakelse mellom norskfødte og innvandrere, unge og eldre, samt de med lav versus høy utdanning.
- Én av tre med samisk tilhørighet rapporterer at de har blitt diskriminert. Hyppigste årsaken til diskriminering av samer er diskriminering på grunn av etnisk bakgrunn.
- Av de med samisk/kvensk tilhørighet rapporterte nærmere åtte prosent at de i løpet av de to siste årene hadde vært utsatt for diskriminering.
- Personer bosatt i Nord-Norge har et mer negativt inntrykk av samer og kvener/norskfinner på elleve prosent, som er nesten fire ganger høyere enn landsgjennomsnittet.

Økonomisk bærekraft

Økonomisk bærekraft handler om evnen til å opprettholde økonomisk aktivitet over tid uten å utarme ressurser eller skade miljøet på en slik måte at det begrenser fremtidige generasjoners evne til å opprettholde sin egen økonomiske velferd. Det handler om å bruke ressursene slik at dagens økonomiske utvikling ikke går på bekostning av fremtidig økonomisk utvikling, sosial bærekraft eller miljømessig bærekraft.

Utviklingstrekk – Økonomisk bærekraft:

- Kommuneøkonomien i Finnmark er under press, noe som blant annet kan forklares med utgangspunkt i demografiske endringer.
- Finnmark er rik på ressurser, men mangler teknologi og lokale eiere med kapital for å videreutvikle næringslivet.
- Krav til bærekraftig verdiskaping kan gi fylket nye næringsmuligheter og konkurransefortrinn, men byr også på utfordringer, -blant annet med rekruttering, investering og infrastruktur som må veies mot andre bærekrafts-perspektiver
- Næringsstrukturen i Finnmark er blitt mer gunstig med tanke på vekst i arbeidsplasser i næringslivet, men det er fortsatt mange kommuner som er sårbare med et for ensidig næringsgrunnlag.
- Verdiskapingen for næringslivet i Finnmark er fortsatt høy sammenlignet med resten av landet, men svak produktivitet og næringsdynamikk har trukket veksten i næringslivet ned.

Digitale lenker

[Kunnskapsgrunnlag til Utviklingsplan for Finnmark](#)

Folkehelseoversikten

Oversikt over folkehelsa og påvirkningsfaktorer

Fylkeskommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i fylket, inkludert de positive og negative faktorene som kan virke inn på denne. Oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med regional planstrategi (*Utviklingsplan for Finnmark*). En drøfting av folkehelseutfordringene vil inngå i strategien. Dette er hjemlet i folkehelseloven § 21 og plan- og bygningsloven § 7-1. Finnmark fylkeskommune har utarbeidet et kunnskapsgrunnlag over befolkningens helse, og faktorer som kan virke negativt eller positivt inn på denne. Det er i tillegg laget et regionalt utfordringsbilde for folkehelsa med de prioriterte indikatorene.

Indikatorer kan være positive, nøytrale eller negative, og alle indikatortypene er viktige i det videre folkehelsearbeidet.

Følgende indikatorer er prioriterte i folkehelsearbeidet videre, er drøftet i arbeidet med Utviklingsplanen:

- Mange opplever god sosial støtte
- Økende gjennomføringsgrad i videregående opplæring
- Finnmark har en høyere andel innvandrere enn landet for øvrig
- Demografiske endringer: flere eldre og færre yngre i arbeidsfør alder
- Manglede arbeidskraft på enkelte områder
- Finnmark har en større andel som begår selvmord enn landet for øvrig
- Psykiske plager blant barn og unge
- En relativt høy andel rapporterte seksuell trakassering på videregående skole 2021
- Finnmark scorer høyt på en rekke sykdommer og skader som i større grad kan forebygges (KOLS, hjerte- og karsykdommer, hoftebrudd)
- Overvekt synes å være et større problem i Finnmark enn i landet som helhet
- Regionale forskjeller på antall lavinntektsfamilier
- Følge med på utviklingen på anmeldte tilfeller av hatefulle ytringer knyttet til etnisitet, nasjonalitet, religion og livssyn
- Følge med på utviklingen på anmeldte tilfeller av seksuell omgang med barn under 16 år

Føringer

Nasjonale forventninger

I henhold til plan- og bygningsloven skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging. Forventningene skal følges opp i regional- og kommunal planlegging.

Nasjonale forventninger for perioden 2023-2027 ble vedtatt 20. juni 2023 med følgende fem overordnede forventninger:

- Samordning og samarbeid i planlegging
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for fremtiden
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Forventningene tar utgangspunkt i 2030-agendaens fem overordnede perspektiver, som er miljømessig bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft, trygghet og samarbeid for å nå bærekraftsmålene. FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for all regional og kommunal planlegging.

Digitale lenker

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#)
[FNs bærekraftsmål](#)

Konsultasjoner med samiske interesser

Sameloven § 4-4 slår fast at fylkeskommuner og kommuner har plikt til å konsultere representanter for berørte samiske interesser i saker om lokale forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Den som har konsultasjonsplikt, skal varsle Sametinget og andre med konsultasjonsrett om saker som kan bli gjenstand for konsultasjoner.

Det er viktig at Sametinget og andre med konsultasjonsrett i plansaker som følger av denne utviklingsplanen, blir konsultert etter gjeldende lov.

Satsingsområder: Hvor skal vi?

Dette kapitlet skal peke på prioriterte satsingsområder og langsiktige utviklingsmål som beskriver hvor vi skal innenfor bestemte områder av samfunnet på sikt.

Den regionale planstrategien er et produkt av politiske prioriteringer. Av alle viktige oppgaver for regionen, alle utfordringer og muligheter, er det alltid nødvendig å sette søkelys på de største og viktigste områdene som hemmer eller fremmer samfunnsutviklingen slik

situasjonsbildet ser ut nå. Sentrale satsingsområder kan være sammensatt av flere problemstillinger, gripe inn i flere fagområder, berøre mange parter og kreve et bredt og forpliktende samarbeid for å nå konkrete mål. Da kan det rette planverktøyet være en regional plan som oppfyller plan- og bygningsloven. Andre satsingsområder kan være like viktige, men mulig å løse og arbeide videre med uten en regional plan med de ressursene som da kreves av fylkeskommunen og som også må pålegges mange eksterne aktører for å fungere som verktøy for samfunnsutvikling. Ofte kan heller etablerte samarbeidsarenaer, gode strategier og målrettede tiltak utvikles og forsterkes for å nå de langsiktige målene for mye av det som er viktig for Finnmark i årene fremover.

Følgende fem satsingsområder er valgt for utviklingsplanen:

- Arealutvikling
- Energiforsyning
- Utdanning og forskning og utvikling
- Folk
- Videreutvikle sivilt og militært samarbeid

Det er viktig å se ulike satsingsområder og langsiktige utviklingsmål i sammenheng med hverandre.

Arealutvikling

Bærekraftsmål

Arealutvikling er spesielt viktig for nå følgende bærekraftsmål:

Mål 6: Rent vann og gode sanitærforhold

Mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål 13: Stoppe klimaendringene

Mål 15: Livet på land

Langsiktig utviklingsmål:

- Bidra til raske prosesser for å etablere aktivitet i Finnmark
- Bedre vilkårene for kommuner, i samarbeid med næringsliv og interessenter i Finnmark, til i større grad å beslutte hva arealene skal brukes til
- Overbevise befolkning og mulige investorer om at Finnmark er et fylke der det er mulig å bruke areal for å få en positiv utvikling
- Bistå kommunene i felles problemstillinger i plansaker der arealdisponeringer er vesentlige for å få til aktivitet
- Digitalisere verktøyene i arealplanlegging

Bidra til raske prosesser for å etablere aktivitet i Finnmark

Finnmark skal være et fylke hvor det er enkelt og effektivt å sette i gang nye aktiviteter som fremmer utvikling og verdiskaping. Samarbeidet mellom aktører på regionalt, kommunalt og statlig nivå må styrkes, slik at etablering av næring, infrastruktur og andre samfunnsnyttige tiltak skjer innen rimelig tid.

Bedre vilkårene for kommuner, i samarbeid med næringsliv og interessenter i Finnmark, til i større grad å beslutte hva arealene skal brukes til

Kommuner i Finnmark skal ha bedre muligheter til å styre og beslutte bruk av arealer innenfor sine grenser. Gjennom styrket demokrati, økt faglig støtte og samarbeid med næringsliv og interessenter, skal beslutningene i større grad reflektere lokale behov og ambisjoner. Fylkeskommunen skal bidra til at lokale interesser og behov i større grad synliggjøres.

Overbevise befolkning og mulige investorer om at Finnmark er et fylke der det er mulig å bruke areal for å få til en positiv utvikling

Finnmark skal være et fylke som er et attraktivt og tilrettelagt fylke for investeringer og utvikling. Det innebærer å fremme åpenhet og forutsigbarhet i alle planprosesser, samt å synliggjøre mulighetene som ligger i fylket. Gjennom aktiv dialog og samarbeidsarenaer som regionalt planforum, skal fylkeskommunen legge til rette for dialog og samarbeid mellom aktører og myndigheter. Fremdrift i disse prosessene er vesentlig, og fylkeskommunen skal sikre seg verktøy for å bidra til raske avklaringer.

Bistå kommunene i felles problemstillinger i plansaker der arealdisponeringer er vesentlige for å få til aktivitet

Fylkeskommunen skal være en støttespiller for kommunene i komplekse plansaker som krever regionale løsninger og koordinering. Det inkluderer å tilby veiledning, økt samarbeid mellom kommuner og interkommunale løsninger, samt å bidra til kompetanseheving innenfor arealplanlegging. Fokus skal være på å løse felles utfordringer, sikre effektiv bruk av arealer og legge til rette bistå med veiledning for ønsket aktivitet. Ulike sektormyndigheter og interesser må sikre at deres innspill kommer tidlig i prosesser og planarbeid, slik at kommune kjent med dette så tidlig som overhodet mulig.

Digitalisere verktøyene i arealplanlegging

Arbeidet med arealplanlegging i Finnmark skal effektiviseres og moderniseres gjennom økt bruk av digitale verktøy. Dette inkluderer utvikling og implementering av digitale kartløsninger, digitale analyseredskaper og saksbehandlingssystemer som støtter kommunene og andre aktører i planarbeidet. Digitaliseringen skal bidra til mer transparente prosesser, enklere samhandling og bedre beslutningsgrunnlag.

Energiforsyning

Bærekraftsmål

Energiforsyning er spesielt viktig for nå følgende bærekraftsmål:

Mål 7: Ren energi for alle

Mål 9: Innovasjon og infrastruktur

Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Mål 13: Stoppe klimaendringene

Langsiktig utviklingsmål:

- Offentlig eierstruktur på energikilder og infrastruktur
- God kraftproduksjon; forsyningssikker, konkurransedyktig og billig kraft
- Godt utbygd infrastruktur for kraftnett

Offentlig eierstruktur på energikilder og infrastruktur

Finnmark står overfor utfordringer knyttet til klimaendringer, naturforvaltning og energibehov. Det er derfor ekstra viktig med god beredskap på forsyningssikkerheten på kraft. Finnmarks beredskapsmessige rolle er i en særstilling med vår strategiske men utsatte geografiske posisjon. Rollen omfatter også nødvendig beredskap på kritisk forsyningssikkerhet på kraft.

Nasjonalt eierskap på kraftproduksjon og kraftlinjer på norsk jord vil derfor være en klar fordel fremfor utenlandsk eierskap på kritisk infrastruktur som kraftinstallasjoner så vel som veier, havner og flyplasser. Å forhindre utenlandsk eierskap og innflytelse retter seg først og fremst mot russiske og kinesiske interesser, men også andre stater kan utgjøre en trussel for den sikkerhetspolitiske situasjonen og forsyningssikkerheten i Norge og verden i dag.

God kraftproduksjon; forsyningssikker, konkurransedyktig og billig kraft

Finnmark er et fylke med rik tilgang på naturressurser, men denne tilgangen er ikke ubegrenset. Effektiv forvaltning av energiresurser og økt kraftproduksjon er avgjørende for å støtte næringsutvikling, bosetting og samfunnsutvikling i fylket. Finnmark produserer i dag mindre kraft enn det forbrukes og har de siste årene vært avhengig av å importere kraft. God kraftproduksjon og en god og sikker infrastruktur for kraftnett, er nødvendig for tilgjengelighet og lave, stabile kraftpriser både til egen befolkning og næringsliv i Finnmark, så vel som eksport ut av fylket. Finnmark har godenaturgitte forutsetninger for økt produksjon av konkurransedyktig, fornybar kraft.

Kraftforbruket forventes å øke i betydelig grad i tiden fremover som følge av økt elektrifisering av samfunnet. Knapphet på energi fører allerede til et behov for å gjøre prioriteringer av forbruk. I Finnmark er denne debatten særlig aktuell rundt elektrifisering av Melkøya. Det er viktig at elektrifisering av Melkøya ikke går på bekostning av annen samfunns- og næringsutvikling. I tråd med FNs bærekraftsmål må løsningene for

energiproduksjon og forsyningssikkerhet vektlegge de tiltakene som gir de beste langsiktige effektene for Finnmark som helhet. Tilgangen på stabil kraft er avgjørende både for samfunnets beredskap, næringsutvikling og omstillingen til et lavutslippssamfunn.

Godt utbygd infrastruktur for kraftnett

Infrastrukturen for kraft er ofte dårligere i distriktene enn i sentrale områder. Det er viktig med kraftlinjer med tilstrekkelig kapasitet og nødvendig reservekapasitet. Infrastrukturen i fylket har behov for økt kapasitet, økt vedlikehold og nye utbygginger.

Debatten rundt kraftlinjer er svært aktuell. For å sikre nødvendig sammenheng mellom produksjon og forbruk av elektrisitet, er det behov for omfattende utbygging av kraftlinjer. I Finnmark har den planlagte utbyggingen av 420 kV linje fra Skaidi til Varangerbotn et høyt fokus hos både private og offentlige aktører. Spørsmålet om etablering av infrastruktur for energi henger nært sammen med behovet for godt samarbeid omkring arealutvikling.

Utdanning og Forskning og utvikling (FoU)

Bærekraftsmål

Utdanning og forskning og utvikling (FoU) er spesielt viktig for å nå følgende bærekraftsmål:

Mål 3: God helse og livskvalitet

Mål 4: God utdanning

Mål 9: Innovasjon og infrastruktur

Mål 10 Mindre ulikhet

Langsiktig utviklingsmål:

- Et godt utdanningstilbud, tilpasset næringslivets og det offentliges behov.
- Et næringsliv og FoU som samarbeider tettere om økt lokal råvareforedling.

Et tilpasset utdanningstilbud for næringslivets behov

Finnmark trenger generelt et bedre tilbud for høyere utdanning samt en tettere kobling mellom næringslivets behov og utdanningstilbudet. Det samme gjelder mellom det offentliges behov og utdanningstilbudet. For at høyere utdanning skal være relevant og fremtidsrettet, er det nødvendig at utdanningsinstitusjoner utvikler studieprogrammer som er godt tilpasset både næringslivets og det offentliges behov. Dette innebærer at utdanningstilbudet kontinuerlig må videreutvikles for å møte de krav og ferdigheter som etterspørres i arbeidsmarkedet og av ulike brukere. Gjennom samarbeid med bedrifter kan utdanningsinstitusjonene tilby praksisplasser, gjesteforelesninger fra næringslivet og utvikle læreplaner som inkluderer reelle problemstillinger fra arbeidslivet. Det er samtidig viktig med et desentralisert utdanningstilbud slik at arbeidstakere kan kombinere jobb og kompetanseheving. Slik kan studentene både utdanne seg og videreutvikle kompetanse de trenger for å være konkurransedyktige i et skiftende arbeidsmarked, samtidig som bedriftene får tilgang til rett og oppdatert arbeidskraft.

Et næringsliv og FoU som samarbeider tettere om økt lokal råvareforedling

For å øke verdiskapingen lokalt og legge til rette for et bredere arbeidsmarked og mindre ensrettet næringsliv, er det viktig at råvarer som utvinnes i regionen, også i større grad bearbeides her. Dette kan oppnås gjennom samarbeid mellom næringslivet og forskning og utviklingsinstitusjoner (FoU). I Finnmark er det få bedrifter som utmerker seg på teknologisk utvikling og forskning som kan tilrettelegge for økt råvareutnyttelse. Det finnes samtidig få forskningsinstitusjoner i Finnmark. En videreutvikling av samarbeidet mellom næringsliv, utdanningsinstitusjoner og forskning for å bedre utnytte vår arktiske kompetanse og stedlige fortrinn, kan gi økt råvareutnyttelse for Finnmark. Å styrke næringsklynger, kan også å gi økt innovasjon og effektivitet for næringslivet vårt. Næringsklyngene kan dessuten bidra til å tiltrekke seg kompetanse og kapital til regionen, noe som igjen kan føre til nye arbeidsplasser og økt verdiskaping.

Folk

Bærekraftsmål

Folk er spesielt viktig for nå følgende bærekraftsmål:

Mål 1: Utrydde fattigdom

Mål 3: God helse og livskvalitet

Mål 4: God utdanning

Mål 5: Likestilling mellom kjønnene

Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Mål 10: Mindre ulikhet

Mål 16: Fred og rettferdighet

Langsiktig utviklingsmål:

- Et samfunn som vektlegger toleranse, forsoning og inkludering.
- Like forutsetninger for god helse som landet ellers.
- Gode levekår og utjevning av sosiale ulikheter
- Inkludering og rekruttering av folk
- Like levekår og god livskvalitet for barn og unge

Et samfunn som vektlegger toleranse, forsoning og inkludering

Finnmark fylke er kjent for sitt kulturelle mangfold og unike befolkningssammensetning. Regionen er hjem for både etniske nordmenn, samer, kvener og innvandrere fra mange ulike land. Samiske samfunn har dype røtter i Finnmark og bidrar med sin unike kultur, språk og tradisjoner til mangfoldet. I tillegg har kvener/norsk-finske satt sitt preg på regionen med sin kultur og historie. Historisk sett har Finnmark alltid hatt en betydelig andel innvandrere og

tilflyttere. De siste 20 årene har særlig arbeidsinnvandring spilt en spesielt viktig rolle for å motvirke den negative befolkningsutviklingen. I tillegg har ulike flyktningsstrømmer også bidratt til positive befolkningsstall. Dette mangfoldet kan fremme kunnskap, forståelse, samarbeid, toleranse og innovasjon. Ved å anerkjenne og støtte mangfoldet, kan vi videreutvikle inkluderende og bærekraftige samfunn.

Vi må prioritere tiltak som fremmer sosial inkludering, styrker nettverk og skaper trygge møteplasser for å forebygge ensomhet, utenforskap og uhelse. Finnmark har få innbyggere og et stort behov for arbeidskraft. For å lette tilgangen til arbeidsmarkedet og utdanning, må vi tilrettelegge for språkopplæring, kulturforståelse, samt både digital og fysisk tilgjengelighet til de ulike arenaene. Dette vil øke mangfoldet i arbeidslivet, utdanningsinstitusjoner og offentlige tjenester. Det er viktig at alle grupper i samfunnet er representert og har like muligheter for aktiv og likeverdig deltakelse.

Like forutsetninger for god helse som landet ellers

Finnmark har store geografiske avstander og infrastruktur og god kommunikasjon spiller en sentral rolle for å sikre et godt helsetilbud i fylket. Generelt er folkehelsen i Finnmark god, men det er en høyere forekomst av flere ikke-smittsomme sykdommer, både fysisk og psykisk enn landsgjennomsnittet. For eksempel er det en høyere forekomst av hjerte- og karsykdommer, KOLS, lungekreft og selvmord. Flere faktorer påvirker forutsetningene for god helse i tillegg til tilgangen til helsetjenester: forebyggende arbeid som for eksempel sosiale møteplasser og aktiviteter, utdanning eller mestring. Det er viktig å tilrettelegge samfunnet slik at det blir lett for den enkelte å delta og ta gode valg. Helsefremmende tiltak, samt økt samarbeid med kommuner, lik oppfølging fra spesialisthelsetjenesten og involvering av frivillig sektor, er nødvendig for å redusere forekomsten av sykdom og uhelse, og for å sikre best mulig og tilgjengelig helsehjelp til den enkelte i tråd med behovene.

Gode levekår og utjevning av sosiale ulikheter

Det er store ulikheter i fordelingen av sosioøkonomiske faktorer som helse, utdanning, økonomi og levekår i Finnmark, generelt kommer minoriteter dårligere ut. God arbeidstilknytning gir tilgang til helsefremmende ressurser som sosiale relasjoner, personlig vekst, identitet og økonomisk trygghet. Høy sysselsetting for alle grupper, inkludert for de med redusert arbeidsevne, er derfor svært positivt. Finnmark har en gjennomføringsgrad i videregående skole som de siste årene har nærmet seg, men fortsatt er et stykke under, landsgjennomsnittet. Fullføring av videregående opplæring er viktig for å redusere sosiale ulikheter. Lik tilgang på bibliotek, kulturtilbud og fritidsaktiviteter kan også bidra til å redusere sosiale forskjeller. Det samme gjelder gode oppvekstsvilkår for barn og unge, universell utforming og aldersvennlige samfunn.

Inkludering og rekruttering av folk

For å kunne bidra til å motvirke dagens demografiutfordringer må Finnmark bli bedre på inkludering og rekruttering av folk. Inkludering spiller en viktig rolle i befolkningsutvikling ved å skape et samfunn der alle individer føler seg verdsatt og har like muligheter til å bidra. Når folk føler seg velkomne og akseptert, er de mer tilbøyelige til å flytte til og bli værende i et område. Det handler om å legge til rette for at alle samfunnsgrupper, uavhengig av alder, funksjonsevne eller etnisk bakgrunn, får muligheter til deltakelse og påvirkning i

samfunnslivet. Når alle har mulighet til å delta i arbeidslivet og bidra med sine ferdigheter, øker den økonomiske veksten. Mangelen på folk og kompetanse er en av våre største hindringer for utvikling og vekst, både i privat og offentlig sektor. Måltrettet rekruttering spiller derfor en avgjørende rolle for befolkningsutvikling. God og effektiv rekruttering er viktig for å kunne tiltrekke arbeidskraft, øke tilflytting og beholde eksisterende befolkning, noe som kan bidra til økonomisk vekst, stabilitet og et bedre tjenestetilbud til hele befolkningen. Rekrutteringsarbeid handler imidlertid ikke bare om å tiltrekke nye folk, men også om å beholde eksisterende innbyggere.

Like levekår og god livskvalitet for barn og unge

Der demografiske endringene i Finnmark viser med all tydelighet en utvikling med flere eldre og færre yngre i arbeidsfør alder. Til tross for økende gjennomføringsgrad innen videregående opplæring viser folkehelseoversikten at fylket har utfordringer knyttet til psykiske plager blant barn og unge. Skal Finnmark lykkes med å løse den utfordrende utviklingen i befolkningen, så må også barn og unge trives og ønske å bo i fylket i fremtiden. De unge som vokser opp i fylket er den viktigste ressursen for at Finnmark skal kunne utvikle seg og vokse, derfor må ungdomsperspektivet være gjennomgående i de offentlige tjenestene og beslutningene. Like levekår og god livskvalitet for barn og unge er forutsetning for snu den negative trenden i befolkningsutviklingen.

Videreutvikle sivilt og militært samarbeid

Bærekraftsmål

Videreutvikle sivilt og militært samarbeid er spesielt viktig for å nå følgende bærekraftsmål:

Mål 2: Utrydde sult

Mål 3: God helse og livskvalitet

Mål 6: Rent vann og gode sanitærforhold

Mål 16: Fred og rettferdighet

Mål 17: Samarbeid for å nå målene

Langsiktig utviklingsmål:

- Øke lokale ringvirkninger fra statlige anskaffelser og aktivitet.
- Bygge motstandsdyktige lokalsamfunn og utnytte vår arktiske kompetanse.

Øke lokale ringvirkninger fra statlige anskaffelser og aktivitet.

Økt statlig satsing og styrking av sivilsamfunnet og Forsvaret vil kunne gi omfattende lokale og regionale ringvirkninger fra anskaffelser og aktiviteter og vil kunne bidra til å bygge sterke lokalsamfunn. Bruk og utvikling av lokal og arktisk kompetanse og næringsliv vil bidra til en positiv samfunnsutvikling.

Forsvarets nye langtidsplan signaliserer milliardinvesteringer i Nord-Norge. Gjennom fylkeskommunens prosjekt «*Leverandørutvikling Forsvaret, Fase 1*», er det avdekket at det

kreves betydelig politisk systematisk og kontinuerlig innsats for å påvirke forsvarets politikk og tilrettelegging innenfor anskaffelsesområdet. Dette for at små og mellomstore nord-norske bedrifter skal kunne kvalifiseres og delta i forsvarsutbyggingen og på den måten sikre lokal verdiskaping gjennom Forsvarets økte tilstedeværelse og satsning. Forsvarets økte tilstedeværelse i regionen gir nye muligheter for næringsliv og lokal samfunnsutvikling. En videreføring av arbeidet med leverandørutvikling må ses i sammenheng med satsingsområdet for å videreutvikle det sivile og militære samarbeidet.

Bygge motstandsdyktige lokalsamfunn.

Det er viktig å videreutvikle fokuset på egenberedskap og skape forståelse i befolkningen for hvordan man selv kan håndtere uventede hendelser og bidra i dagens trusselsituasjon. Å bygge på befolkningens egen arktiske kompetanse og næringslivets erfaringsbaserte lokalkunnskap må legges til grunn også når Forsvarets satsing i regionen skal konkretiseres. En motstandsdyktig befolkning med god egenberedskap og et sterkt lokalsamfunn med robust infrastruktur, er avgjørende for et trygt og motstandsdyktig samfunn. Myndigheter og innbyggere i Finnmark må utnytte de eksisterende å samarbeidsarenaen godt for å styrke motstandskraften, redusere sårbarheter og håndtere trusler og uforutsette hendelser.

Fylkesberedskapsrådet i Troms og Finnmark er en viktig del av samfunnssikkerheten og beredskapen i regionen. Det består av representanter fra lokale og regionale aktører som er ansvarlige for kritisk infrastruktur og samfunnsfunksjoner. Rådet fungerer som en arena for gjensidig dialog, kompetansebygging og samarbeid mellom beredskapsaktører. Det skal også være et effektivt organ for å håndtere hendelser og kriser. Rådet inkluderer representanter fra ulike sektorer, inkludert helse, politi, brannvesen, kommuner, fylkeskommuner og andre relevante aktører. Fylkesberedskapsrådet møtes regelmessig for å diskutere beredskapsarbeid og gjennomføre øvelser for å være forberedt på ulike typer hendelser.

Planbehov: Hvordan skal vi komme dit?

Dette kapitlet skal peke på hvilke nye regionale planer som skal utarbeides i innværende fylkestingsperiode, og i tillegg også hvilke eksisterende planer som skal videreføres, revideres eller fases ut. Det kan også være behov for å slå sammen planer, dersom det viser seg å være behov for å se flere plantemaer og problemstillinger i sammenheng. Regionale planer som er fastsatt i denne utviklingsplanen gjenspeiler det prioriterte planbehovet for størst mulig effekt på samfunnsutvikling i forhold til ressursbruk og erfarte samarbeidsutfordringer i regionen.

Regionale planer

Nye regionale planer

1. Regional plan for arealutvikling i Finnmark

Beskrivelse og formål med planen

Finnmark har behov for et overordnet styringsdokument for arealutvikling, som søker å løse dagens problemstillinger knyttet til arealbruk. En regional plan i henhold til plan- og bygningsloven, er et velegnet verktøy når flere aktører er nødt til å samarbeide for å løse felles problemstillinger.

Arealutvikling har også innvirkning på energiforsyning og bør derfor ses i sammenheng med en egen regional plan for energiforsyning. I tillegg har det også betydning for klimaendringer og må også ses i sammenheng med regional plan for klimaomstilling i Finnmark.

Formålet med planen er å sikre en bærekraftig og effektiv bruk av arealer i Finnmark. Dette innebærer å avklare og avveie ulike interessemotsetninger, dempe et eventuelt konfliktnivå og sørge for forutsigbare og gode demokratiske prosesser for arealutviklingen i Finnmark. Det er viktig at arealbruk og utvikling er samordnet mellom kommuner, slik at man unngår konflikter og ineffektiv bruk av ressurser. Viktig blir også hensynet til bevaring av viktige natur- og landbruksområder mot nedbygging samt sikre bærekraftig forvaltning av naturressurser. Miljømessige hensyn av denne typen må selvsagt ses i sammenheng med og veies opp mot sosiale og økonomiske hensyn, slik at alle tre bærekraftsdimensjonene ivaretas.

Forslag til plantema

Arealutvikling handler om prosessen med å planlegge og tilrettelegge arealer for ulike formål med fokus på næringsutvikling, transport og logistikk, rekreasjon, og arealbruk på tvers av kommunegrenser. Arealbruk handler om hvordan arealene faktisk benyttes og klassifiseres etter deres formål. Dette satsingsområdet kan behandle ulike problemstillinger, men fylkeskommunen skal ha særlig fokus på arealbruk som går på tvers av kommunegrenser. Finnmark fylkeskommune skal ikke gå inn på kommunenes domene ved å gjøre vurderinger om hva kommunene vedtar i sine reguleringsplaner. Fylkeskommunen skal også kun unntaksvis ha meninger om kommunenes egne valg i reguleringsplaner og dispensasjonsarbeid.

Forslag til aktuelle plantema som kan være gjenstand for diskusjon kan være:

- Samfunnsøkonomisk og strategisk arealbruk
- Næringsutvikling; tilrettelegging av næringsarealer og havneutvikling
- Primærnæringsenes arealbruk; jordbruk, skogbruk, reindrift, fiskeri og havbruk
- Utmarksforvaltning
- Mineralforvaltning
- Infrastruktur

- Tilrettelegging for befolknings- og næringsvekst
- Friluftsliv
- Drikkevann
- Teknologi og innovasjon; digital infrastruktur
- Energiforsyning
- Sårbarhetsanalyse for naturhendelser og installasjoner
- Tilpassing klimakrav
- Forsvarets arealbehov

Tidshorisont

Planen bør ses i sammenheng med nasjonale klimamål, og bør derfor ha en tidshorisont som strekker seg frem til 2050. Planarbeidet skal starte opp april 2025 og vil bli vedtatt mars 2027.

Organisering av arbeidet

Regional plan for arealutvikling i Finnmark vil bli organisert på følgende måte:

Vedtaksmyndighet: *Fylkestinget*

Styringsgruppe: *Fylkesutvalget*

Ansvarlig for oppfølging av planen: *Fylkeskommunedirektøren*

Endelig opplegg for organisering av arbeidet med planen når det gjelder for eksempel prosjektgruppe, arbeidsgrupper, referansegruppe, vil bli gjort i forbindelse med planprogrammet til planen.

Opplegg for medvirkning

Medvirkningsaktører: Aktuelle aktører/-aktørgrupper for medvirkning er kommunene, Statsforvalteren, Sametinget, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Fiskeridirektoratet, Kystverket, Statens vegvesen, Forsvarsbygg, Statens kartverk, Avinor, Mattilsynet, Direktoratet for mineralforvaltning, Husbanken, Statsbygg, Forsvaret, Finnmarkseiendommen (FEFO), Statnett, energiselskaper (Finnmark kraft, m.fl.), mineralselskaper, reindriftsutøvere, næringsforeninger og miljø knyttet til samiske næringer, miljøorganisasjoner, Fiskarlaget og Finnmark Bondelag og andre berørte aktører.

Medvirkningsaktiviteter: Aktuelle aktiviteter for medvirkning kan for eksempel være bruk av eksisterende arenaer, eventuelt etablere nye arenaer, regionalt planforum, verksteder, innspillsmøter og dialogmøter

Endelig opplegg for medvirkning med tanke på medvirkningsaktører/-aktørgrupper og medvirkningsaktiviteter, vil bli gjort i forbindelse med planprogrammet til planen.

2. Regional plan for energiforsyning i Finnmark

Beskrivelse og formål med planen

Finnmark har behov for et overordnet styringsverktøy for energiforsyning som søker å løse

dagens problemstillinger knyttet til energiforsyning. En regional plan i henhold til plan- og bygningsloven er et velegnet verktøy når flere aktører er nødt til å samarbeide for å løse felles problemstillinger. Energiforsyning har også innvirkning på arealbruk og bør derfor ses i sammenheng med regional plan for arealutvikling. I tillegg har energiforsyning også betydning for klimaendringene og bør ses i sammenheng med regional plan for klimaomstilling i Finnmark.

Formålet med planen er å sikre en bærekraftig, pålitelig og effektiv energiforsyning som kan møte både nåværende og fremtidige behov. Dette innebærer å øke bruken av fornybar energi; redusere energiforbruket (energieffektivisering); tilpasse energisystemene i forhold til klimaendringene; støtte lokal energiproduksjon; fremme innovasjon, forskning og utvikling (FoU) som kan forbedre energiforsyningen; involvere innbyggere, lokalsamfunn og interessenter. Planen skal bidra til et grønt industriløft i Finnmark, som er viktig for økt bærekraftig verdiskaping, redusert klimagassutslipp og økt sysselsetting. Det er et mål at overskuddskraft også i framtiden skal være et konkurransefortrinn for næringslivet i Finnmark.

Forslag til plantema

Forsyningssikkerhet handler om å sørge for god kraftproduksjon, godt utbygd og vedlikeholdt infrastruktur for kraftnett. Forsyningssikkerhet har dessuten et beredskapsperspektiv. Finnmark har potensial for økt kraftproduksjon. Infrastrukturen for energi i fylket har behov for økt kapasitet, økt vedlikehold og nye utbygginger. Det er dessuten viktig med konkurransedyktig kraft til stabile lave priser. På bakgrunn av dette kan følgende aktuelle plantema være gjenstand for diskusjon i arbeidet med planen:

- Eierstruktur og beredskap
- Kraftproduksjon; inkl. desentralisert energiproduksjon
- Infrastruktur for kraftnett
- Energieffektivisering
- Energilagring
- Fornybar energi; f.eks. vannkraft, vindenergi, solenergi og bioenergi
- Energikilder; f.eks. vindenergi, vannkraft, solenergi, biomasse, naturgass, olje og kull
- Energibærere; f.eks. elektrisitet, hydrogen, batterier, oljeprodukter, naturgass og ammoniakk
- Kraftforsyningsberedskap
- Innovasjon og forskning og utvikling (FoU)
- Arealutvikling
- Klimaomstilling; redusere klimagassutslipp, klimatilpasning og bevare naturmangfold

Tidshorisont

Planen bør ses i sammenheng med nasjonale mål for klima og naturmangfold, og bør derfor ha en tidshorisont som strekker seg frem til 2050. Planarbeidet skal starte opp april 2025 og vil bli vedtatt mars 2027.

Organisering av arbeidet

Regional plan forenergiforsyning i Finnmark vil bli organisert på følgende måte:

Vedtaksmyndighet: *Fylkestinget*

Styringsgruppe: *Fylkesutvalget*

Ansvarlig for oppfølging av planen: *Fylkeskommunedirektøren*

Endelig opplegg for organisering av arbeidet med planen når det gjelder for eksempel prosjektgruppe, arbeidsgrupper, referansegruppe, vil bli gjort i forbindelse med planprogrammet til planen.

Opplegg for medvirkning

Medvirkningsaktører: Aktuelle aktører/aktørgrupper for medvirkning er kommunene, Statsforvalteren, Sametinget, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Fiskeridirektoratet, Kystverket, Statens vegvesen, Forsvaret, Statens kartverk, Avinor, Mattilsynet, Direktoratet for mineralforvaltning, Husbanken, Statsbygg, Finnmarkseiendommen (FEFO), Statnett, ENOVA, energiselskaper (Finnmark Kraft, m.fl.), mineralselskaper, reinbeitedistriktene, Norske Reindriftssamers Landsforbund, miljøorganisasjoner og andre berørte aktører.

Medvirkningsaktiviteter: Aktuelle aktiviteter for medvirkning kan for eksempel være bruk av eksisterende arenaer, eventuelt etablere nye arenaer, regionalt planforum, verksteder, innspillsmøter og dialogmøter

Endelig opplegg for medvirkning med tanke på medvirkningsaktører/-aktørgrupper og medvirkningsaktiviteter, vil bli gjort i forbindelse med planprogrammet til planen.

3. Regional plan for næring og kompetanse i Finnmark

Beskrivelse og formål med planen

Finnmark har behov for et overordnet styringsverktøy for kompetanse og næringsutvikling som kan bidra til å løse dagens problemstillinger knyttet til kompetansemangel og næringsutvikling. En regional plan i henhold til plan- og bygningsloven er et velegnet verktøy når flere aktører er nødt til å samarbeide for å løse felles problemstillinger på tvers av sektorer, forvaltningsnivå og kommunegrenser. Næringsutvikling påvirker for eksempel klimaendringer og klimaomstilling påvirker igjen kompetansebehovet. Det er derfor viktig å se arbeidet med denne planen i sammenheng med regional plan for klimaomstilling, men også de andre regionale planene.

Overordna bør man utforske hva som kan være Finnmarks komparative fortrinn på

næringsutviklingssida fremover. Her bør man også ha et øye for næringer, som er spesielt attraktive for å kunne tiltrekke seg unge mennesker. Dette arbeidet bør også ha som mål at Finnmark får mere verdiskaping ut av de naturressursene vi har. Da må leverandørindustrien styrkes i alle næringer, og man bør ha som mål å få til mere eksport fra Finnmark.

Med basis i klimaendringer bør man også se på både endring i eksisterende næringer som følge av dette, og nye potensialer.

Gjeldende og nye, mulige næringsbransjer: Fiskeri, akvakultur og marin bioteknologi; Reiseliv og lokalmatproduksjon; Landbruk og skogbruk, Utmarksnæringer, forretning basert på store investeringer i vårt fylke, som forsvar, sikkerhet og beredskap, positive forretningspotensialer basert på klimaendringer, og grønn industriutvikling inkl. mineralutvinning. Bygg og anlegg; digital næringsutvikling og kreative næringer bør også vurderes.

Formålet med planen er å øke verdiskapingen lokalt og legge til rette for et bredere arbeidsmarked samt et mer bærekraftig, innovativt og mindre ensrettet næringsliv. Dette kan oppnås ved hjelp av regionalpolitiske virkemidler og samarbeid mellom næringslivet og forskning og utviklingsinstitusjoner (FoU). For Finnmark er det av avgjørende betydning å tiltrekke flere folk i ung alder, flere og større investeringer samt å øke råvaretilgangen til fiskeriene. Det er et mål at råvarer som utvinnes i regionen også i større grad bearbeides her. Planen har også som formål å identifisere tiltak for økt tilgang på kompetanse og et tilpasset utdanningstilbud for arbeidslivets behov. Samarbeid mellom sektorer, mellom utdanningsinstitusjoner, næringsliv og offentlige aktører for å sikre en helhetlig tilnærming til kompetanseutvikling, vil derfor stå sentralt i planarbeidet.

Forslag til plantema

Næringsutvikling handler om å fremme vekst og utvikling i næringslivet, gjennom å skape arbeidsplasser, stryke konkurranseevnen, fremme samarbeid og bærekraftig utvikling. Kompetanseutvikling i et samfunn handler om å sikre at individer og grupper får utviklet sitt eget potensial og tilegner seg de nødvendige ferdighetene og kunnskapene for å møte samfunnets behov og utfordringer. Kompetanseutvikling bidrar til personlig og økonomisk vekst, fremmer sosial inkludering og legger til rette for livslang læring.

Følgende aktuelle plantema kan være gjenstand for diskusjon i arbeidet med planen:

- Næringsutvikling
- Næringsbransjer; Fiskeri, akvakultur og marin bioteknologi; Reiseliv og lokalmatproduksjon; Reindrift; Landbruk og skogbruk, Utmarksnæringer, Industriutvikling inkl. mineralutvinning; Bygg og anlegg; Kreative næringer
- Innovasjon og omstilling
- Digitalisering
- Smart spesialisering
- Samarbeidsarenaer; partnerskap, næringsklynger, næringshager og inkubatorer

- Forskning og utvikling (FoU)
- Opplæring og kompetanseutvikling
- Karriereveiledning
- Livslang læring
- Utdanningstilbud
- Sysselsetting og arbeidsliv
- Tilrettelegging for funksjonelle arbeidsmarked
- Rekruttering, inkludering og integrering
- Bærekraftig utvikling; Klimaomstilling

Tidshorisont

Planarbeidet starter opp april 2025 og vil bli vedtatt av fylkestinget i mars 2027. Siden dette er en regional plan, bør den derfor ha en tidshorisontsom strekker seg minimum 12 år frem i tid, som vil si 2039.

Organisering av arbeidet

Regional plan for næring og kompetanse i Finnmark vil bli organisert på følgende måte:

Vedtaksmyndighet: Fylkestinget

Styringsgruppe: Fylkesutvalget

Ansvarlig for oppfølging av planen: Fylkeskommunedirektøren

Endelig opplegg for organisering av arbeidet med planen når det gjelder for eksempel prosjektgruppe, arbeidsgrupper, referansegruppe, vil bli gjort i forbindelse med planprogrammet til planen.

Opplegg for medvirkning

Medvirkningsaktører: Aktuelle aktører/aktørgrupper for medvirkning er kommunene, regionrådene, bygdevekststrukturene, interkommunale plankontor, Statsforvalteren, sektormyndigheter, forsvaret, Sametinget, FEFO, reindriften, næringsforeninger og miljø knyttet til samiske næringer, næringshager, næringsforeninger, studiesentre, UiT, Samisk Høgskole, Innovasjon Norge Arktis, NAV, Norges forskningsråd, NIBIO, energisektoren, organisasjonene i arbeidslivet (inkl. LO og NHO) frivilligheten, interesseorganisasjoner og andre berørte aktører.

Medvirkningsaktiviteter: Aktuelle aktiviteter for medvirkning kan for eksempel være bruk av eller utvikling av eksisterende arenaer, eventuelt etablere nye arenaer, regionalt planforum, verksteder, innspillsmøter og dialogmøter.

Endelig opplegg for medvirkning med tanke på medvirkningsaktører/-aktørgrupper og medvirkningsaktiviteter, vil bli gjort i forbindelse med planprogrammet til planen.

4. Regional plan for robusthet og motstandskraft i Finnmark

Beskrivelse og formål med planen

Finnmark har behov for et overordnet styringsverktøy for beredskap, som søker å styrke motstandskraft og totalberedskapen i fylket. En regional plan i henhold til plan- og bygningsloven er et velegnet verktøy når flere aktører er nødt til å samarbeide for å løse felles problemstillinger på tvers av sektorer, forvaltningsnivå og kommunegrenser. Det gjelder i aller høyeste grad også for samfunnssikkerhet og beredskap.

Motstandskraft i det sivile samfunn er viktig for Norges samlede evne til å håndtere det sammensatte trusselbildet. For Finnmark som for landet ellers blir det derfor viktig å etterstrebe hovedmålene i Totalberedskapsmeldingen, som innebærer å stryke samfunnets motstandskraft gjennom et sivilsamfunn som er forberedt på krise og krig, som motstår sammensatte trusler og som understøtter militærinnsats. Totalberedskap er samfunnets evne til å mobilisere og samordne dets samlede ressurser i et sammensatt risiko- og trusselbilde. Etter Russlands angrep på Ukraina i februar 2022 er den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa dramatisk endret. Finnmarks beliggenhet med grense til Russland skaper noen særskilte utfordringer og spesielle behov i en vesentlig skjerpet og uforutsigbar sikkerhetssituasjon. Statlig bruk av sammensatte virkemidler og Russland som dimensjonerende størrelse for norsk sikkerhet påvirker hele samfunnet i Finnmark.

Formålet med planen er øke trygghet for befolkningen i Finnmark og nasjonal sikkerhet gjennom å styrke beredskap og motstandskraft. Planen har til hensikt å styrke og bygge relasjoner mellom samfunnsaktørene og å bevisstgjøre befolkningen. Den skal bidra til å videreutvikle det regionale og lokale samarbeidet for å håndtere trusselbildet og styrke beredskap, samt å videreutvikle arenaer for å prioritere og gjennomføre innsats i tråd med utfordringsbildet. Planen har til hensikt å bidra til å samle statlige, regionale og lokale aktører om en felles og helhetlig retning i arbeidet med konkrete regionale og lokale tiltak når det gjelder motstandskraft og totalberedskap.

Forslag til plantema

Regional plan for robusthet og motstandskraft i Finnmark skal samle laget, stake ut en felles retning og prioritere tiltak som er nødvendig sett i lys av dagens sikkerhetspolitiske situasjon og trusselbilde. Områder planen kan omhandle er blant annet:

- Etablere felles og helhetlig regional og lokal situasjonsforståelse
- Styrke regionalt og lokalt samvirke mellom myndigheter, privat sektor, organisasjonsliv og befolkning
- Sikkerhetsklarering av personell og gradert kommunikasjon regionalt og lokalt
- Regionalt og lokalt planverk og ressursoversikt
- Leverer beslutningsgrunnlag til nasjonale myndigheter
- Samarbeid mellom forvaltningsnivåer og på tvers av kommuner
- Lære av hverandre, erfaringsdeling, utnytte ressurser på tvers, øve sammen

Tidshorisont

Det foreslås en tidshorisont for planen på 12 år, som innebærer at den vil strekke seg frem til 2039. Planarbeidet starter opp umiddelbart etter at Fylkestinget har vedtatt den regionale planstrategien - Utviklingsplan for Finnmark i mars 2025. Planen vil bli vedtatt av fylkestinget i mars 2027.

Organisering av arbeidet

Arbeidet med regional plan for robusthet og motstandskraft i Finnmark vil bli organisert slik:

Vedtaksmyndighet: Fylkestinget

Styringsgruppe: Fylkesutvalget

Ansvarlig for oppfølging av planen: Fylkeskommunedirektøren

Endelig opplegg for organisering av arbeidet med planen når det gjelder for eksempel prosjektgruppe, arbeidsgrupper, referansegruppe, vil bli gjort i forbindelse med planprogrammet til planen.

Opplegg for medvirkning

Medvirkningsaktører: Fylkesberedskapsrådet, Regionråd/kommunene

Medvirkningsaktiviteter: Bruke eksisterende arenaer, f. eks møter i fylkesberedskapsrådet og regionrådene. Arrangere tematiske verksteder, innspillmøter og dialogmøter.

Endelig opplegg for medvirkning med tanke på medvirkningsaktører/-aktørgrupper og medvirkningsaktiviteter, vil bli gjort i forbindelse med planprogrammet til planen.

Digitale lenker

[Totalberedskapsmeldingen — Forberedt på kriser og krig](#)

Regionale planer som videreføres

Det er behov for å revidere og videreføre enkelte regionale planer og planarbeid av nyere dato. Dette gjelder følgende planer:

1. Regional vannforvaltningsplan for Finnmark vannregion

Beskrivelse og formål med planen

Regional vannforvaltningsplan for Troms og Finnmark 2022-2027 ble vedtatt av fylkestinget i Troms og Finnmark 14. desember 2021. Den ble godkjent av Klima og miljødepartementet 31. oktober 2022. Finnmark er etter fylkesoppdelingen igjen et eget vannforvaltningsområde. Vannforvaltningsplan for Troms og Finnmark revideres, og blir til regional vannforvaltningsplan for Finnmark vannregion. Regionale vannforvaltningsplaner er forankret i EUs vanndirektiv gjennom vannforskriften og er en lovpålagt oppgave. Den vil derfor bli revidert i innværende fylkestingsperiode. Det viktig å se arbeidet med denne planen i sammenheng med andre regionale planer.

Godt vann er mye mer enn vann som kan drikkes. Vann handler også om fritidsaktiviteter som fiske og bading, livskvalitet med turmuligheter langs elver og fjorder og

næringsaktiviteter som turisme, vannkraft og fiskeoppdrett. For naturen betyr godt vannmiljø at det er både rent og nok vann til laks, ørret, elvemusling og andre organismer som lever i vassdrag og kystvann. Vi skal kunne bruke vannet samtidig som vi sørger for at vannmiljøet og livet i vannet ivaretas. Vann med en god miljøtilstand er grunnleggende for fremtidig samfunnsutvikling og livskvalitet i vår region.

Formålet med en regional vannforvaltningsplan etter vannforskriften og plan- og bygningsloven er å gi en enkel og oversiktlig framstilling av hvordan vi ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i vannregionen i et langsiktig perspektiv. Hovedformålet med vannforvaltningsplanen er å sørge for at vannmiljøet og økosystemene blir beskyttet og brukt på en bærekraftig måte. Vi kaller det en helhetlig og økosystembasert forvaltning. Vannet skal forvaltes som en enhet fra fjell til fjord og man skal se på den samlede påvirkningen fra alle sektorer som bruker og påvirker vann. Den regionale vannforvaltningsplanen beskriver hvordan det står til med vannet vårt, hvilke miljømål vi har for vannet og hvordan vi skal oppnå disse miljømålene.

2. Regional vannforvaltningsplan for norsk-finsk vannregion

Beskrivelse og formål med planen

Regional vannforvaltningsplan for Troms og Finnmark 2022-2027 ble vedtatt av fylkestinget i Troms og Finnmark 14. desember 2021. Den ble godkjent av Klima og miljødepartementet 31. oktober 2022. Beskrivelse og formålet med denne planen er i hovedsak det samme som for vannforvaltningsplanen for Finnmark vannregion. Regionale vannforvaltningsplaner er forankret i EUs vanndirektiv gjennom vannforskriften og er en lovpålagt oppgave. Planen vil derfor bli revidert i innværende fylkestingsperiode. Det viktig å se arbeidet med denne planen i sammenheng med andre regionale planer.

3. Regional transportplan for Finnmark

Beskrivelse og formål med planen

Regional transportplan for Finnmark 2024-2036 ble vedtatt av fylkestinget i Troms og Finnmark juni 2023. Denne planen videreføres på bakgrunn av behov for en nærmere tilpasning til den nasjonale transportplanen og den regionale planstrategiens prioriteringer.

Finnmark er full av muligheter, der innbyggerne skaper store verdier og samfunn som er gode å leve i. Fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler gjennom et helhetlig transportsystem er viktig for positiv nærings- og samfunnsutvikling. God framkommelighet og infrastruktur er nødvendig for bosetting, næringslivet, beredskapsevnen og utviklingen av samfunnet i Finnmark. Folk og varer skal komme trygt fram og Finnmark skal ha et moderne transportsystem for framtiden. Mangelen på gode transportsystemer kan resultere i uforløst potensial, uhensiktsmessige bo- og arbeidsmarkeder samt påvirke befolkningsutviklingen slik at byene og bygdene våre blir mindre attraktive for menneskene og næringslivet der.

Formålet med transportplanen er å bidra til at innbyggerne og næringslivet sine behov til framkommelighet, mobilitet og trafiksikkerhet ivaretas. Dette gjelder kortsiktige og langsiktige behov for bedre transportløsninger, framkommelighet og hensiktsmessige bo- og arbeidsmarkedsregioner. Infrastrukturen skal knytte Finnmark tettere sammen og skape mulighet for vekst og utvikling gjennom et trygt, effektivt, forutsigbart og bærekraftig

transportsystem. Det overordnede målet med Regional transportplan for Finnmark 2024-2036 er «et sikkert og forutsigbart transportsystem som legger til rette for samfunnsutvikling og det gode liv».

4. Regional plan for kulturminner og kulturmiljø i Finnmark

Beskrivelse og formål med planen

Regional plan for kulturminner og kulturmiljø i Finnmark 2017-2027, ble vedtatt i 2017, men har aldri hatt et handlingsprogram slik plan- og bygningsloven krever. Planen oppfyller i dag derfor ikke kravene i plan- og bygningsloven og er derfor ikke et fungerende styringsdokument for fylkeskommunen som regional planmyndighet. Det bør derfor straks foretas en enkel oppdatering av selve planen og utarbeides et handlingsprogram etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Planperioden bør derfor forskyves med enda en fylkestingsperiode å strekke seg frem til år 2032. Ny tittel på planen blir derfor: Regional plan for kulturminner og kulturmiljø i Finnmark 2017-2032.

Formålet med planen; Sametinget og Finnmark fylkeskommune samles om én plan, som skal danne grunnlag for en helhetlig forvaltning og videreutvikle samarbeidet mellom Sametinget, fylkeskommunen, kommunene og andre parter som forvalter og formidler kulturminner i Finnmark. Sametinget og Finnmark fylkeskommune har lang og god erfaring med parallell forvaltning, og denne planen gir anledning til ytterligere effektivisering og avklaring av ansvarsområder. Regional plan for kulturminner og kulturmiljø skal gi en samlet oversikt over status og utfordringer innen kulturminnevernet i fylket, og konkretisere hva som må gjøres for å nå egendefinerte mål og nasjonale mål for kulturminnevern.

5. Regional plan for klimaomstilling i Finnmark

Beskrivelse og formål med planen

Regional plan for klimaomstilling i Finnmark er under utarbeidelse. Planprogrammet for denne planen ble vedtatt av fylkestinget i Troms og Finnmark i juni 2023. Ifølge fremdriftsplanen i planprogrammet skal klimaomstillingsplanen vedtas av fylkestinget i juni 2025. Fremdriften på denne planen er forsinket, og et sannsynlig anslag for vedtakstidspunkt er beregnet til juni 2026.

Finnmark står overfor utfordringer knyttet til klimaendringer, naturforvaltning og energibehov. Konsekvensene av klimaendringene er kjent og innebærer blant annet global oppvarming, smelting av sjøis, tap av naturmangfold og et økosystem i uforutsigbar endring. I et lokalsamfunn merkes klimaendringer gjennom økt fare for ekstremvær, skred og flom. Vårt levesett og det vi skal leve av har nær tilknytting til naturen i fylket. Naturen danner dermed et viktig grunnlag for vår kulturelle og sosiale identitet. Fremover vil det være nødvendig at vi tar vare på den sårbare og svært verdifulle naturen, tiltak for å begrense klimaendringene blir vår tids viktigste oppgave. Skal vi lykkes må omstille oss, må vi sørge for å redusere klimagassutslippet, tilpasse oss klimaendringene og bevare naturmangfoldet.

Det er viktig at arbeidet med denne planen ses i sammenheng med utarbeidelsen av de øvrige planene, særlig planene for arealutvikling og energiforsyning og vice versa.

Formålet med klimaomstillingsplanen er å forbedre fylkets kapasitet til å takle klimaendringene og hjelpe innbyggerne og samfunnet i Finnmark til bedre forståelse, forberedelse og håndtering av klimarisiko. Klimaomstillingsplanen skal bidra til å forsere overgangen til et motstandsdyktig lavutslippssamfunn gjennom løsninger som reduserer klimagassutslipp, som tar hensyn til klimatilpasning, bevarer naturmangfold og som samtidig legger til rette for livskraftige samfunn. Planen skal ivareta alle tre bærekrafts-dimensjonene; den miljømessige, den sosiale og den økonomiske.

6. Regional bibliotekplan for Finnmark

Beskrivelse og formål med planen

Regional bibliotekplan for Finnmark 2024-2036 er under utarbeidelse. Planen har vært på høring. Det som gjenstår, er å utarbeide handlingsprogrammet til planen. Planen forventes vedtatt av fylkestinget i løpet av våren 2025.

Bibliotekene defineres som en grunnstein i det norske samfunnet og i lokalsamfunnene i Finnmark. De er med å bygge lesekultur blant både barn, unge og voksne. Bibliotekene gir innbyggerne gratis tilgang til kunnskap, muligheter til å oppleve kultur og er offentlige og inkluderende møteplasser for samtale og debatt for hele befolkningen. De er med å utvikle lokalsamfunn og demokrati.

Formålet med planen er å synliggjøre bibliotekenes potensial og tydeliggjøre en bevisst utvikling av bibliotekene i Finnmark.

Regionale planer som fases ut

Gjennomgangen av regionale planer viser at det er behov for å fase ut regionale planer som bygger på utdatert kunnskap og ikke oppfyller kravene i plan og bygningsloven. Dette gjelder Regional vindkraftplan for Finnmark 2013-2025 og regional plan for kompetanse i Finnmark 2016-2028.

1. Regional vindkraftplan for Finnmark

Regional vindkraftplan for Finnmark 2013-2025, ble vedtatt i 2012. Det har skjedd mye innenfor temaet vindkraft siden planen ble utarbeidet. Det er behov for oppdatert kunnskap på området og det er behov for oppfølging i form av handling. Handlingsprogrammet til denne planen har ikke vært rullert siden før fylkessammenslåingen. Planen oppfyller derfor ikke kravene i plan- og bygningsloven. En gjennomgang av planbehovet til Finnmark viser at det er behov for å se problemstillinger knyttet til vindkraft i en større sammenheng. Det er behov for å erstatte vindkraftplanen med en regional plan med et utvidet perspektiv på energi, nærmere bestemt en regional plan for energiforsyning.

På bakgrunn av dette sendes forslaget om oppheving av regional vindkraftplan for Finnmark på høring for et formelt vedtak om oppheving av planen.

2. Regional plan for kompetanse i Finnmark

Regional plan for kompetanse i Finnmark 2016-2028 ble vedtatt i 2015, men har aldri hatt et handlingsprogram slik plan- og bygningsloven krever. Planen oppfyller derfor ikke kravene i

plan- og bygningsloven og er derfor ikke et fungerende styringsdokument for fylkeskommunen som regional planmyndighet. Det skjedd mye innenfor temaet kompetanse siden planen ble vedtatt, både når det gjelder kunnskapsutvikling og endring av lovverket på området. En gjennomgang av planbehovet til Finnmark viser at det er behov for å se problemstillinger knyttet til kompetanse i sammenheng med næringsutvikling. Det er behov for å erstatte kompetanseplanen med en regional plan for næring og kompetanse. Kompetanse som tema vil derfor i stedet bli ivaretatt og inngå som en del av Regional plan for næring og kompetanse.

På bakgrunn av dette sendes forslaget om oppheving av regional plan for kompetanse i Finnmark på høring for et formelt vedtak om oppheving av planen.

Regionale planer som utgår

I foregående regionale planstrategi for Troms og Finnmark 2020-2024, ble det besluttet å utarbeide en regional plan for like levekår og god livskvalitet og en regional plan for kultur, idrett og frivillighet. Dette arbeidet er av ulike grunner aldri startet opp. Vedtaket om å utarbeide planene ble fattet i en periode da Finnmark og Troms var sammenslått. De ble derfor vurdert i forhold til et annet utfordringsbilde og på bakgrunn av andre forutsetninger for gjennomføring av planarbeidet. På bakgrunn av dette utgår både regional plan for like levekår og god livskvalitet og regional plan for kultur, idrett og frivillighet.

Interkommunale planer

1. Kystsoneplan Varanger

Kystsoneplan for Varanger er et interkommunalt plansamarbeid mellom kommunene Sør-Varanger, Nesseby, Vadsø og Vardø. Denne planen utarbeides som kommunale arealplaner, til sammen fire kommunedelplaner. Den har en styringsgruppe bestående politiske representanter, og har i tillegg en administrativ arbeidsgruppe. Sør-Varanger kommune har hatt prosjektansvaret for denne planen. Kystplan Finnmark er fortsatt under utarbeidelse. Planprogrammet ble fastsatt av styringsgruppa 10. desember 2020. Fremdriften på denne planen er forsinket. Den skulle i henhold til fremdriftsplanen i planprogrammet vært vedtatt i mars 2022.

Formålet med kystsoneplan for Varanger er å utarbeide en helhetlig plan for kommunenes sjøarealer og et kunnskapsbasert forvaltningsverktøy for kommunene. Gjennom planarbeidet skal det utvikles langsiktige rammer for bærekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskaping i kystområdene. Gjennom planprosessen skal det legges opp til kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling mellom de involverte kommunene for å gi grunnlag for framtidig samarbeid om arealbruken i kystsonen i Varanger. Kystsoneplanen skal bli en juridisk bindende plan på kommuneplannivå.

Det er viktig at arbeidet med denne planen ses i sammenheng med utarbeidelsen av andre regionale og kommunale planer. Dette gjelder i særlig grad planer med arealføringer.

2. Kystplan Finnmark

Kystplan Finnmark er et interkommunalt plansamarbeid mellom kommunene Tana, Berlevåg, Båtsfjord, Gamvik og Loppa. Planen er under utarbeidelse og planprogrammet har vært på høring med frist 30. august 2024. Planprogrammet vil deretter fastsettes med likelydende vedtak av samtlige kommunestyre. Prosjektet er ledet Finnmark fylkeskommune og det er et interkommunalt planutvalg bestående av politiske representanter og en tilhørende administrativ arbeidsgruppe. Planen omfatter blant annet temaene reiseliv, akvakultur, fiskeri, havneområder, deponering av masser og friluftsliv..

I dag opplever kystkommuner et økende press og flere interessenter for kystarealer. Dette åpner for konflikter mellom næring og vern, kommuner, ulike næringsinteresser og mellom ulike sektormyndigheter. Finnmarkskommunene har eldre og utdaterte planer, som regel er planene ikke avpasset med forventet vekst og aktivitet innenfor marine næringer.

Gjennom deltakelse i prosjektet får kommunene tilgang til finansiering og digitale kartløsninger. Prosjektet vil være med å skape en arena der vi kan lære, løse konflikter og utfordringer tilknyttet planlegging i sjø, som kan bidra til å forenkle planleggingen.

Det er viktig at arbeidet med denne planen ses i sammenheng med utarbeidelsen av andre regionale og kommunale planer. Dette gjelder i særlig grad planer med arealføringer.

Fylkeskommunale plandokument

Regionale strategier

I tillegg til regionale planer i henhold til plan- og bygningsloven, utarbeider fylkeskommunen ofte også regionale strategier og ulike handlingsplaner for regional utvikling som ikke følger av nevnte lov. Fylkeskommunen har hatt tradisjon for å avklare spørsmålet om regionale strategier i fastsettelse av regional planstrategi. Dette er valgt bort denne gang og skyldes først og fremst behovet for å være tydelige på at Utviklingsplan for Finnmark ikke er en utviklingsplan for fylkeskommunen, men må være et planverktøy med eierskap også utenfor organisasjonen der flere aktører er avhengig av å samarbeide godt for å lykkes med målsetningene.

Regionale strategier er altså ikke forankret i plan- og bygningsloven og er dermed ikke bundet av lovens krav til prosess og innhold. Denne plantypen utarbeides når fylkeskommunen har behov for å angi ønsket retning innen bestemte politikkområder, uten å forplikte andre aktører enn fylkeskommunen selv. Den benyttes når fylkeskommunen selv besitter nødvendige verktøy for gjennomføring. En regional strategi bør likevel involvere eksterne aktører og resultere i ulike nivåer av samarbeid og samhandling.

Regionale strategier beskriver fylkeskommunens arbeid med å tilpasse innsatsen i henhold til den strategiske retningen for samfunnsutvikling som er satt i utviklingsplanen for Finnmark. Eventuelle regionale strategier må utformes i tråd med gjeldende regionale planstrategi og regionale planer. Eventuelle regionale strategier må fastsettes gjennom egne politiske vedtak på regionalt nivå.

Finnmark fylkeskommune vil behandle arbeidet med regionale strategier i en egen sak etter at utviklingsplanen er vedtatt. I denne forbindelse vil det bli besluttet hvilke regionale

strategier som skal utarbeides og hvilke tema eller politikkområder det skal utarbeides strategier for.

Planoversikt

Dette kapitlet skal inneholde en oversikt over prioriterte regionale planer for utarbeidelse i innværende periode. I tillegg inneholder den en oversikt over pågående arbeid med interkommunale planer, som endelig skal vedtas av kommunestyrene i de kommunene som planen gjelder for.

Regionale planer

Plantittel	Status	Nytt vedtak	Kommentar
Regional plan for arealutvikling i Finnmark	Ny plan	Ny plan	
Regional plan for energiforsyning i Finnmark	Ny plan	Ny plan	
Regional plan for næring og kompetanse i Finnmark	Ny plan	Ny plan	
Regional plan for robusthet og motstandskraft i Finnmark	Ny Plan	Ny plan	Ny tittel
Regional vannforvaltningsplan for Finnmark vannregion 2022-2027	Gjeldende plan	Revideres	Lovpålagt plan
Regional vannforvaltningsplan for norsk-finsk vannregion 2022-2027	Gjeldende plan	Revideres	Lovpålagt plan
Regional transportplan for Finnmark 2024-2036	Gjeldende plan	Videreføres	
Regional plan for kulturminner og kulturmiljø i Finnmark 2017-2032	Gjeldende plan	Videreføres	Nytt sluttår: 2032
Regional plan for klimaomstilling i Finnmark	Under utarbeidelse	Planarbeid videreføres	Fra foregående planstrategi
Regional bibliotekplan for Finnmark	Under utarbeidelse	Planarbeid videreføres	Fra foregående planstrategi
Regional vindkraftplan for Finnmark 2013-2025	Gjeldende plan	Fases ut	Tas inn i Regional plan for energiforsyning
Regional plan for kompetanse i Finnmark 2016-2028	Gjeldende plan	Fases ut	
Regional plan for like levekår og god livskvalitet i Troms og Finnmark	Ikke startet opp	Utgår	Fra foregående planstrategi
Regional plan for kultur, idrett og frivillighet i Troms og Finnmark	Ikke startet opp	Utgår	Fra foregående planstrategi

Interkommunale planer

Plantittel	Status	Nytt vedtak	Kommentar
Kystsoneplan Varanger	Under utarbeidelse		Besluttet kommunalt
Kystplan Finnmark	Under utarbeidelse		Besluttet kommunalt